"స్సార్, మిమ్మల్ని ఎస్. డి. పిలు స్తున్నారు."

"మీటింగ్ డైరెక్టరా! వస్తా! వస్తాం." అంటూ పోకుండా పైకి లేచాడు శివం.

"[illegible] వెంటనే శివంగాడు [illegible] వెళుతున్నా [illegible]

[illegible]

[illegible]

కొంపతీసి అలా కాదు కదా! తను చేసిన తప్పేమీ లేదు. ముగ్గురి కబంధ హస్తాలనుండి పిచ్చయ్యను కాపాడాడు తను. ఒకటోవాడు 'కోర్టు పక్షి'.

[illegible]

అప్పుడు పోయిన ఎందరి లాయర్ల ఇంట్లో పెళ్ళాలతో వాదిస్తూ మరిచి పోయిన 'ఆల్ ఇండియా రిపోర్టర్' కేసులను, కాపీకొట్టి 'లా' పాసయిన కుర్ర లాయర్లకు సెక్షన్లను గుర్తు చేస్తుండా పక్షి!

ఓ రోజున కోర్టు పక్షికి దగ్గరగా పడుకున్న వాడొకడు పొరపాటున బొటన వేలు నోట్లో పెట్టుకోకుండా పడితేస్తే, మరునాడు అతని అప్లికేషన్ కోర్టు పక్షికి చెందేటట్టు ఓ కాగితం కోర్టుకి దాఖలా అయిందట!

అందుకే అతని దగ్గర పడుకునే వాళ్ళందరూ అన్ని వేళ్ళకు గుడ్డలు చుట్టుకుని పడుకుంటారని, అనుకుంటారు! ఓ రోజున.

'నేరం జరిగిపోతే....'

—పప్పుళ్ళ సూర్యప్రకాశ రావు

కోటయ్య కోడిని వెంకయ్య మాడు గ ఒపర్లో మింగేసినప్పుడు ఎవరూ చూడ లేదు. ఎప్పుడు లాయరుగారు కోర్టు [illegible] కోటయ్యకు ఎగదోసి ఎని రూపాయల కోడికి పదిక రూపాయలు ఎన్నాళ్ళగా పుచ్చుకున్నాడు!

స్వార్థం కోసం కోటయ్య కోర్టు ముందు తచ్చాడుతూంటే కోర్టు పక్షి తారసపడి సాక్ష్యానికి రేటు కుదుర్చుకుని బోనెక్కాడు!

ఎగటి లాయరు— "చచ్చిపోయింది ఎంత పెద్ద కోడి?" అనగానే ఆదమరు పుగా బోనుమీద కుడిచేయి పెట్టి "అంత ఎత్తు" అన్నాడు.

"[illegible] ఎక్కడయినా అంత ఎత్తు ఉంటుందా?" అనగానే, [illegible]

[illegible]

[illegible] పెళ్ళాం అలా అనుకుంటే తప్పులేదు కాని, పోలీసు ఇన్‌స్పెక్టర్ పెళ్ళాం అలా అనుకుంటే అనర్థమే మరి!

అలా అనుకున్న ఇన్‌స్పెక్టరు పెళ్ళాం మహంకాళమ్మ ఓ రోజున మొగుడితో సినిమాకి వెళ్ళింది. హాలు దగ్గరలో చిన్ననాటి స్నేహితురాలు లక్ష్మి కార్లో వచ్చి "హాయ్!" అంది.

అంతే, మహంకాళి హూంకరించి మొగుణ్ణి తిట్టి పోసింది.

"[illegible] కట్నం [illegible] నా [illegible] మొగుడంత [illegible] వాడి కారు పట్టుకుని, వాళ్ళని [illegible] పోయినా, కాస్త కదుపుకుంటు వెళ్లారదా?" అంది. కారు నంబరు మొగుడికి మరోసారి గుర్తు చేసింది.

చరిగిపోయిన పాట్టి [illegible] లంగాలు వేసుకునే లక్ష్మి ఇప్పుడు కారులో తిరుగు తున్నందుకు మహంకాళి సంతోషంలో ముక్కు బుర్రుమ చీదింది!

ఇన్‌స్పెక్టరు బీట్ కాన్‌స్టేబులుకి నంబరిచ్చి ఓ చూపు చూడమన్నాడు.

ఓ రోజు ఆలోచిస్తూ అన్నంతింటూ, నీళ్ళు పోసుకుని, చార్లో ఉప్పు తక్కు వైందని పెళ్ళాంతో దెబ్బలాడి వస్తున్న మాధవరావుని కానిస్టేబుల్ "లైసెన్సు క్కడని" అన్నాడు. అతగాడికి ఒళ్ళు మండింది!

[illegible]

"[illegible] సార్!" అని [illegible] రూపాయలు పట్టుకుని [illegible]

"సినిమా కార్లో వెళ్ళినా ఈసారి నా దగ్గరికి రిక్షాలోనే రావాలి, లక్ష్మి" అని పళ్ళు పటపట నూరుకుంటున్న మహం కాళమ్మకు మొగుడే పిచ్చయ్య రిక్షాలో రావడం కనిపించింది.

కాఫీ ఇస్తూ "మీ కాన్‌స్టేబుల్ కారు పట్టుకున్నాడా?" అంది. "కనపడ లేదట" అన్నాడు ఇన్‌స్పెక్టరు.

"కనపడక పోవడమేమిటి? మీ పోలీసు వాళ్ళని అసలు నమ్మకూడదు. ఒట్టి గొందులు."

[illegible] బజారు వెళ్ళితే [illegible] పోయేస్తూ, [illegible] పెట్టింది మహం కాళి!

మాడోవాడు లాయరు రావు.

ఎక్కడో ఉన్న తన పెళ్ళాం చెల్లెలు అక్కను చూడడానికి వస్తే, టక్కున ముద్దు పెట్టుకున్నాడో పాపారావు.

పాపం, ఎదురుగా చూస్తే 'తప్పు, నాన్నా' అన్నట్టు కొడుకు కుడిచేయి ముక్కుమీద పెట్టి, ఎడంచేతో తాయి లం కొనుక్కోవడానికి డబ్బులడిగాడు, ఆ సంగతి తల్లికి చెప్పనని.

ఇచ్చి ఇంట్లోకి వెళ్ళిచూస్తే పెళ్ళాం చెవి కొరికి మరో రూపాయి పట్టుకు పోతున్న తనయుడు కనపడ్డాడు.

అప్పుడనుకున్నాడు పాపారావు—తన కూడా తనవాడు గవర్నమెంట్ ప్లీడరై [illegible]

[illegible]

అందుకే [illegible] సాక్షిని కూడా చెయ్యిస్తున్నాడు.

కాని, కుళ్ళు దేవుడు అన్ని మనం అనుకున్నట్టుగా జరగనివ్వడు మరి.

'ఖద్దరు బట్టలు ఇప్పుడిప్పుడే కడు తున్న పెద్దన్నయ్య హైదరాబాద్ వెళ్ళిపోతాడా? వెళితే తన బదుల్లాయిని ప్రజలు ప్లీడర్ని చెయ్యకపోతారా?' అని కలలు గంటున్న పాపారావుకి షాక్ తగి లింది.

వాళ్ళ పెద్దన్నయ్య ఖద్దరు కట్టి దానికి [illegible] ఎక్కువవాడసి [illegible], అయన జైల్లో దొంగ బట్టలు [illegible] దిప్పాడు, పాపం!

అందువల్ల కొడుకుని పట్టి [illegible] కింద ప్లీడరుగా మార్చి [illegible] పెట్టాడు.

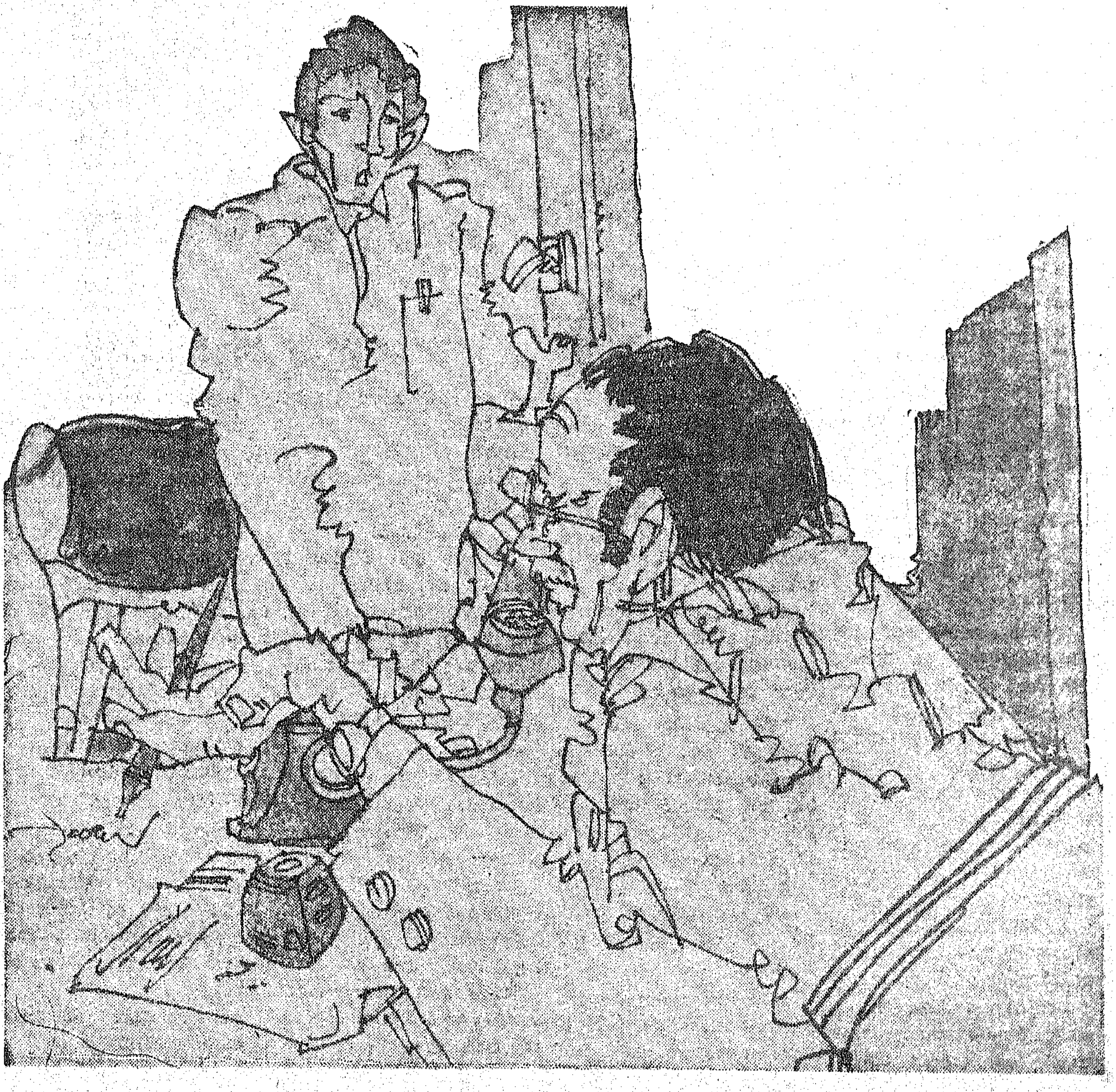

ఆ నెట్టుకింద ప్లీడరే పిచ్చయ్య ప్లీడరు! లాయరురావు!

• • •

పిచ్చయ్య బోనులో నిలుచున్నాడు. ముద్దాయిగా. ఆలోచనలు ఎన్నో మూగుతున్నాయి.

ఆ రోజు అందరితో బాటు అయిదో, పదో ఇచ్చేస్తే ఇంతబాధ ఉండక పోనేమో! ఇన్‌స్పెక్టరు బాబు అంటూనే ఉన్నాడు; "ఒరేయ్, ముసలాడా! అనవసరంగా ఇరుక్కుపోతావురా! కోర్టు సంగతి నీకు తెలవదురా! కాళ్ళరిగి పోతాయి. కళ్ళు తిరుగుతాయి. అప్పుడు కాళ్ళు తేలేస్తే ఏమీ లాభం లేదు. వాయిదా మీద వాయిదా పడితే నువ్వు రిక్షా రోజూ కోర్టు కాంపౌండ్‌లోనే తొక్కుకోవాలి"

'అయినా, తనెందుకివ్వాలి. తనేమైనా తప్పుచేశాడా? కుళ్ళుకి న్యాయం దేవుడే చూస్తాడుగా!' అని ఊరుకున్నాడు.

అలాగే కుళ్ళుకి న్యాయం చూస్తాడ్లే అని గోళీకాయలాటలో అనుకునే వాడు. కాని, తీరా చూస్తే తప్పు జానెలు కొలిచే అప్పారావుగాడే ఎప్పుడూ నెగ్గేవాడు.

ఆ డిప్పుడు బట్టల కొట్టెట్టి, తప్పుడు కొలతలు కొలుస్తూనే ఉన్నాడు. మేడమీద మేడ కడుతూనే ఉన్నాడు.

చ! చ! కుళ్ళుకి న్యాయం దేవుడు చూట్టంలేదు! కుళ్ళోళ్ళనే దేవుడు చూస్తున్నాడు బాగా! కోర్టు పక్షిగాడికి, ఇన్‌స్పెక్టరు బాబుకి. లాయరు బాబుకి తను తొక్కిన రిక్షా తొక్కుడికి బయటైతే వందలకి వందలు వచ్చును!

సాక్షి బోనులో ఉన్న శేఖర్ నిట్టూర్చాడు.

"ఈ సంతకం మీదేనా?"

"నా అక్కౌంటెంట్ తన సంతకం కంటే నా సంతకమే బాగా పెడతాడు. ఈ మధ్యనే ఏడూపలు లెక్కపెట్టి ఎక్కౌంట్స్ తిరగ నేర్చుకుని బయట కొచ్చాడు మొన్నే."

"ఈ కంప్లయింట్ మీరు రాసిందేనా పోసి?" "క్షమించండి. పెన్నెత సారిస్తారా" అని అడిగి మళ్ళీ ఇవ్వకుండా పర్మనెంట్‌గా పట్టుకుపోతున్న ఈ రోజుల్లో రెండు పెన్నులు ఎవడిదగ్గర ఉండవని నా నమ్మకం.

మీరూ చూడండి పోసి.

కంప్లయింట్ రాసిందో పెన్నుతో, సంతకం పెట్టింది మరో పెన్నుతో. నా దగ్గరుండేది ఒకే పెన్ను. అందువలన ఖచ్చితంగా చెప్పగలను—అది నేను రాయలేదని."

"మీరు తిన్నగా సమాధానాలు చెప్పడం లేదు. ఇంతకీ మీ రవేది కంప్లయింట్ మీరు రాయలేదంటారు."

"అవును."

"మరెవరు రాశారు?"

"పోలీసు ఇన్‌స్పెక్టరు గారు ఏదో లకలారు కాగితం మీ దా రోజు."

"పోనీ, చదివారా కంప్లయింట్?"

"లేదు."

అనుమానం మీద కేసు కొట్టేశారు!

తాను కుళ్ళ బొడిచినా సయాప్పైసా గుంజలేక పోయాడు పిచ్చయ్య దగ్గిర. ఈ కంపెనీ మానేజరు ఎంత గుంజి తప్పు సొమ్ము చెప్పాడా అని ఆశ్చర్య పోయాడు మహంకాళి మేనేజరు—ఏ మేన్— ఇన్‌స్పెక్టరు!

పిచ్చయ్య పంచదార బస్తా పెట్టి కొట్లో అమ్ముతుండగా తను చూశానని మహా పేర్పుగా చెప్పిన తప్పుడు సాక్ష్యం వృథా అయిపోయిందని వాపోయాడు కోర్టువక్కీ!

ఈ కోర్టులో ఓడిపోతే బాగుణ్ణు, పిచ్చయ్యను పై కోర్టుకి లాక్కెళ్ళి ముక్కు పిండచ్చని ఆశపడుతున్న లాయరు రావు— ఎ. మిస్ పిసరావు— కొడుక్కు మతి పోయింది!

"సార్! అయిదు బస్తాల పంచదార అప్పుడప్పుడు తెచ్చింది పిచ్చయ్య రిక్షాలోనే

[illegible] కంప్లయింట్ [illegible], సార్! [illegible] పేదవాళ్ళ [illegible] తింటున్నారు, [illegible] కంప్లయింట్ ఆధారం చేసుకుని.

మామూళ్ళివ్వని మన బ్లాక్ (డిక్) ఫాక్టరీలోని మిగతా వర్కర్సుని విడిచి పెట్టి, పైసా విదల్చలేకపోవు కోసంతో కేసు పెట్టకపోతే బాగుండదేమో నన్న మొహమాటంతో పిచ్చయ్య మీద కేసు పెట్టారేమోనని అనుమానం వచ్చింది, సార్!

వాయిదా పడినప్పుడల్లా పిచ్చయ్య కోర్టుకి వెళ్ళడం వలన, అతనికి రోజువారీ కూలినష్టం. పిచ్చయ్య లేనిరోజున వాడూ వీడూ తొక్కడం వలన ఫాక్టరీకున్న ఒక రిక్షా మూలబడి పడింది!

దానికి తోడు అప్పుడప్పుడు, కంప్లయింట్ [illegible] కార్ట్ వెళ్ళడం,

బొమ్మ తోడు

ఫోటో— దిలీప్ బెనర్జీ (కలకత్తా)

అక్కడ—ఆ కోర్టు ఆవరణలో [illegible] అందరికీ సేవలు చెయడం!

సార్! అందుకే నాకేం తోచలేదు. మా కంప్లయింట్ మీద మూడేళ్ళుగా (బతుకుతున్న ముగ్గురికీ [illegible] దానికి డెప్పమీద గారంచేసి, న్యాయానికి దారి ఎంత దూరంగా ఉందో [illegible] గొణుక్కుంటూ, న్యాయం గొప్పోళ్ళ ఇంగ్లీషు మాటలకేం లొంగిపోతుందా? అని బెంబేలు పడుతున్న పిచ్చయ్యను విముక్తుణ్ణి చేయాలని అలా అంకితపరిగా [illegible] మాట్లాడవలసి వచ్చింది.

అందుకే, సార్, అడ్డదారిన వెళ్ళాను, సార్! క్షమించండి" అని వణుకుతూ చెప్పాడు [illegible].

"[illegible] న్యాయం [illegible] ఉందే న్యాయం [illegible] అనిపిస్తుంటుంది.

[illegible] థాంక్స్" అన్నారు ఎం. డి.

ఏనుగెక్కినంత సంతోషంతో విజిల్ వేసుకుంటూ బయటికి వచ్చిన శేఖర్‌ని చూసి, తాను ఎం. డి ఇంటికి వెళ్ళి శేఖర్ గాడి మీద ఏడ్చినదంతా వృథా అయిపోయిందే అన్నదాని కంటె, ఎం. డీ రూము నుంచి శేఖర్ [illegible] ఎందుకు [illegible] వేయాలి!